

Õiglase kaubanduse ja keskkonnasõbraliku tootmise märgised

	Mida see märgis tähendab?	Mida tarbija selle märgisega toote ostmisel tegelikult ostab (nt õiglase töötasu talunikule, keskkonnaohutuse vms)?
<p>Fairtrade Max Havelaar</p> 	<p>2001. aastal kehtestas Fairtrade palgatud tööjõu standardid kindlatele põllukultuuridele. Sertifitseeritavad põllukultuurid, mis täidavad palgatud tööjõu standardeid, on banaanid, lilled, tee, puu- ja juurviljad. Fairtrade jaguneb kaheks iseseisvaks organisatsiooniks: Fairtrade International, kes seab Fairtrade'i standardid ja pakub tootjale tuge, ja FLOCERT, kes inspekteerib ja sertifitseerib tootjaorganisatsioone ja vahendajaid. Musta taustaga mitmevärviline märgis: see märgis kinnitab ühest koostisosast koosneva toote puhul (näiteks kohv) et toode vastab Fairtrade standardile ja toote päritolu on füüsiliselt kindlakstehtav ja kogu tarneahel on jälgitav. Registreeritud kaubamärgi tähis R on märgise mustal taustal. Selle märgise näitel Fairtrade'st rääkimine on alati kõige parem. Kasutatakse ka must-valge märgist, kui pakendikujundus seda nõuab (näiteks pakend on mustvalge).</p>	<p>Toodete miinimumhinna määrab Fairtrade International, miinimumhinna tasemest alates algavad läbirääkimised hinna üle tootja ja ostja vahel. Roosuhkur on ainus toode, mil puudub miinimumhind. Kui turuhind on miinimumhinnast kõrgem, tuleb maksta turuhinda. Tööliste makstakse riigi miinimumpalka või regionaalset keskmist palka sõltuvalt sellest, kumb on kõrgem. Töölisi puudutavad tervise- ja turvalisusnõuded on väga täpselt sätestatud. Töölisi koheldakse võrdselt. Lisaks miinimumhinnale makstakse tootjale ka lisatasu (<i>Premium</i>), mis läheb kogukonna projektideks. Ühistu otsustusprotsessis osalevad talunikud demokraatlikke põhimõtteid järgides ja otsustavad ise, mida nad lisatasu eest oma kogukonnas rajada soovivad</p>
	<p>Musta taustaga mitmevärviline märgis, millel on ka nool: see märgis on liit- ehk komposiittootel ja kinnitab, et kõik koostisosad, millel on Fairtrade standard, on tootes Fairtrade sertifikaadiga. Näiteks on šokolaadi puhul Fairtrade sertifitseeritud nii kakao kui ka suhkur. Nool suunab lugema nende koostisosade kohta tootepakendi teisel küljel.</p>	<p>Sama, mis eelmine.</p>
	<p>Valge taustaga noolega märgis (ingl k <i>Fairtrade sourced ingredient Mark</i>) kinnitab, et vastav tooraine on Fairtrade sertifitseeritud: Märgis asendab varasemat Fairtrade tarneprogrammi märgist. Näiteks Eestis on mitmel müügisoleval tootel peal veel varasem Fairtrade Cocoa Program märgis, aga see peab olema asendatud 2020.a lõpuks.</p>	<p>Selline märgis võib olla kahel juhul (1) kui kasutatakse koguse tasakaalu (ingl k <i>Mass balance</i>) – võimaldab sertifitseeritud ja sertifitseerimata toodete segamist kontrollitud keskkonnas, tagades, et sertifitseeritud toodete väljund ei ületa sertifitseeritud sisendit (nt kakao, tee, mahlad, suhkur) või (2) on tegemist liit ehk komposiittootega (ingl k <i>composite product</i>) ehk siis selline, millel on mitu koostisosa, aga millest ainult üks on</p>

		sertifitseeritud (nt šokolaadi puhul kakao on, aga suhkur ei ole. Siis on see märgis ainult kakao kohta).
Ecocert Fair Trade 	Ecocert tegeleb mahepõllumajandustoodete sertifitseerimisega. Ecocert kaitseb keskkonnasäästlikku lähenemist maheviljeluse propageerimise ning kontrolli- ja sertifitseerimissüsteemi loomise kaudu üle maailma	Õiglane töötasu ja lisatasu tootjatele, töölisi koheldakse võrdselt (naised, usulised vähemused, hooajatöölised jne), informatsiooni läbipaistvus on tagatud, diskrimineerimine puudub, vähendatakse tegevusest tulenevaid keskkonnamõjusid (energia, pinnas, vesi ja jäätmekäitlus), kaitstakse bioloogilist mitmekesisust, GMOD on keelatud
Organic Fair Trade & Organic Solidarity – Bio Partenaire 	Eesmärk on ühendada ja toetada väikeseid ja keskmisi ettevõtteid, millel on sertifikaat „Organic Fair Trade“ või „Organic Solidarity“, edendada vastutustundlikku tootmist ja tarbimist ning võtta osa tarbijate teadlikkuse suurendamisest õiglase kaubanduse ja mahetootmise probleemide koha pealt	Õiglane töötasu ja lisatasu tootjatele, töölisi koheldakse võrdselt (naised, usulised vähemused, hooajatöölised jne), informatsiooni läbipaistvus on tagatud, diskrimineerimine puudub, vähendatakse tegevusest tulenevaid keskkonnamõjusid (energia, pinnas, vesi ja jäätmekäitlus), kaitstakse bioloogilist mitmekesisust, GMOD on keelatud
Fair for Life 	Fair for Life kombineerib kolme tüüpi nõudeid: mahepõllumajandus, vastutustundlik ettevõtetus ja õiglase kaubandus. Märgis „Fair for Life“ on võimalus ka ettevõtetele, mille toodetel on sertifikaat „For Life“, mis katab mahetootmise ja sotsiaalsed nõuded	Õiglane töötasu ja lisatasu tootjatele, kõiki töölisi koheldakse võrdselt (naised, usulised vähemused, hooajatöölised jne), diskrimineerimine puudub. Fair for Life keskendub selgelt efektiivsele veekasutusele ja taastuvate energiaallikate kasutamisele
Fair Trade USA 	Fair Trade USA eraldus Fairtrade Internationalist sooviga rakendada oma initsiatiivi „Fair Trade For All“, mis laiendas palgatud tööjõu standardid tarbekaupadele, mida Fairtrade International lubab kasutada vaid organiseerunud väiksemõõdulistel farmeritel (nt kohviistandused). Sama initsiatiiviga laiendas Fair Trade USA oma sertifikaati organiseerimata tootjatele omaenda standardite all, mis on spetsiaalselt mõeldud iseseisvatele väiketalunikele	Enamikule toodetele on kehtestatud miinimumhind, töölistele on kohustus maksta riiklikku miinimumi või regionaalset keskmist palka olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Lisatasu varieerub ning on olenev sellest, kas töölistele makstakse elatustaseme palka/ inimäärset palka (ingl <i>living wage</i>)
Naturland Fair	Saksamaa mahetootmise sektori teerajaja 1980ndatel – Naturland – on nüüd rahvusvaheline ühendus, kes on aktiivne mitmel rindel: jätkusuutlik metsamajandamine, jätkusuutlik kalandus, kosmeetika ja tekstiilid.	Õiglane hind tootjatele ja töölistele (kas Fairtrade Internationali kehtestatud miinimumhind, selle puudumisel on hinnaks tootmiskulud + 10%, ja kui tootmiskulud pole teada, on hinnaks turuhind + 10%). Lisatasu

	<p>Naturland Fair, loodud aastal 2010, põhineb kolmel jätkusuutlikkuse sambal: põllumajandus, sotsiaalne suhtlus ja aus suhe. See on valikuline ettevõtetele, kes juba kannavad orgaanilist märki „Naturland“. Nad arendavad raamistikke, korraldavad sertifikaadi auditeid ja propageerivad oma tegevusega mahepõllumajandust</p>	<p>on saadaval, kõigil püsitöötajatel on sotsiaalkindlustus, kõiki töötajaid koheldakse võrdselt (eriline tähelepanu on naistel) ja ei rikuta inimõigusi. Eelistatakse taastuva energia allikaid ning energiat kasutatakse efektiivselt. Veevarusid kasutatakse hoolikalt ja jätkusuutlikult. Jäätmetest vabanetakse loodussäästlikult ja taaskasutatakse nii palju kui võimalik. Ei kasutata sünteetilisi keemilisi vahendeid ega kasvureguleerijaid. GMOd on keelatud</p>
<p>Forest Garden Products</p> 	<p>See kindel agrometsanduse mudel (metsamajandussüsteem, mille puhul samal kasvukohal kasvatatakse peale puude ajutiselt ka põllukultuure) toetab raiealade ja muul moel rikitud maa-alade (ingl <i>deforested and degraded areas</i>) taastamist uute sissetulekuallikate, toidu ja muude põhivajaduste pakkumisega. Sellise viljelusmeetodi eesmärk on säilitada vett ja pinnast, kontrollida kahjureid, suurendada bioloogilist mitmekesisust ja taastada toitainete tsüklit</p>	<p>Tootjatele makstakse õiglast hinda, mis peab tagama tootmiskulud ja põhivajadused (hind peab olema 5% kõrgem tavalisest turuhinnast). Tootjad saavad ka lisatasu. Paigas on standardid, et ennetada diskrimineerimist ja kohelda kõiki töötajaid võrdselt. FGP standardid vähendavad looduslikku jalajälge ning järgitakse protseduure, mis vähendavad vee raiskamist. Tähelepanu pööratakse ka bioloogilise mitmekesisuse taastamisele</p>
<p>Small Producers' Symbol</p> 	<p>Märgise „Small Producers' Symbol“ eripära on see, et seda jagatakse vaid väiketootjate ühendustele ning välistatud on eraistandused ja organiseerimata väiketootjad</p>	<p>Tootjatele makstakse FUNDEPPO (Foundation of Organized Small Producers) kehtestatud miinimumhinda (õiglast hinda), mahepõllumajandustootjatele makstakse ka lisatasu („orgaaniline tunnustus“). Tööliste diskrimineerimine on keelatud. GMOd ja ohtlikud keemilised ained on keelatud</p>
<p>WFTO (World Fair Trade Organisation)</p> 	<p>Tootjate organisatsiooni liikmed WFTOs on organisatsioonid, mis on loodud, et toetada tõrjutud kogukondi ja säilitada traditsioonilisi oskusi. Enamik liikmeid on käsitöölise rühmad</p>	<p>Tootjatele õiglane hind (lisatasu sisaldub õiglases hinnas), kõigil töötajatel peavad olema riiklikult kehtestatud sotsiaalsed hüvitised, töötajaid koheldakse võrdselt, ei diskrimineerita, looduslikke kahjusid minimeeritakse, eelistatakse maheviljelusmeetodeid</p>

Märgised, mis toetavad keskkonnasõbralikku tootmist, ent ei ole õiglase kaubanduse märgised

	UTZ Certified keskendub põllumeeste harimise kaudu tootlikkuse suurendamisele ja toodangu kvaliteedi parandamisele	Tulemuseks on talunike suurem sissetulek ja kogukondade jätkusuutlikkus. UTZ Certified tooted on kakao, kohv, tee ja pähklid
	Rainforest Alliance'i tähelepanu keskpunktis on loodusliku liigirikkuse säilitamine ja kestliku põllumajanduse korraldamine	Rainforest Alliance'i märgisega toodete ostmisega tagame arengumaade põllupidajatele eluks vajalike vahendite olemasolu ja parema elujärje. UTZ ja Rainforest on praeguseks ajaks liitunud ja uus märk on väljatöötamisel.